

§ 169 Bolagsdialog med Västerbottens museum AB
RUN 264-2025**Sammanfattning**

Regionstyrelsen ansvarar för att ha uppsikt över bolagens verksamhet, så kallad uppsiktsplikt. I enlighet med det reviderade reglementet för regionala utvecklingsnämnden, ska nämnden bistå regionstyrelsen i ärendeberedningen av styrelsens övergripande samt förstärkta uppsiktsplikt över bolag.

Regionala utvecklingsnämnden har i uppdrag av regionfullmäktige att utöva ägarrollen för de bolag som har en verksamhet som faller inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Uppdraget innefattar att följa upp om bolagen bedriver sin verksamhet i enlighet med uppdraget, övervaka att målen för verksamheten uppnås samt att ha en fortlöpande uppsikt av bolagens verksamhet och ekonomi. Den interna kontrollen följs upp för att säkerställa att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv samt att det finns system och rutiner och att de fungerar på avsett vis.

Dialogen omfattar dialog om utmaningar och möjligheter på kort och långsikt, uppfyllelse av uppdrag och mål, visioner och utmaningar, väsentliga risker, uppföljning av granskningsrapporter och åtgärder som vidtagits till följd av granskningsrapporter under det gångna året samt frågor av större vikt.

Dialog på sammanträdet mellan regionala utvecklingsnämnden och bolaget

Bolaget informerar om att en nyorganisation har genomförts för att effektivisera verksamheten och nyttjandet av lokaler på ett bättre sätt. Detta för att säkerställa att museet gör rätt saker på rätt sätt. De önskar dialog med ägarna för att försöka hitta möjligheter för museet att lyfta momsen på fastigheterna. Det finns även behov av nya hissar.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S) föreslår bifall i enlighet med förvaltningens förslag, lydande: Regionala utvecklingsnämnden tackar för informationen och genomförd dialog. De verksamhetsmässiga samt ekonomiska framgångar och utmaningar som redovisats överlämnas tillsammans med den information som framkommit i samband med genomförd bolagsdialog till regionstyrelsen. Samtliga inlämnade handlingar till regionstyrelsen som underlag i löpande uppsikt samt inför kommande budgetprocess.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden tackar för informationen och genomförd dialog.

De verksamhetsmässiga samt ekonomiska framgångar och utmaningar som redovisats överlämnas tillsammans med den information som framkommit i samband med genomförd bolagsdialog till regionstyrelsen. Samtliga inlämnade handlingar till regionstyrelsen som underlag i löpande uppsikt samt inför kommande budgetprocess.

Expedieras till

Regionstyrelsen
Niklas Gandal, strateg ägarstyrning regionstyrelsen
Frida Hald, strateg ägarstyrning

Beslutsunderlag

- Förvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-29
- Missiv bolagsdialog Västerbottensmuseum
- VD-kommentar per 2025-08-31, Bolagsdialog med Västerbottens museum AB 2025
- Internkontrollplan, Bolagsdialog med Västerbottens museum AB 2025
- Uppföljning internkontrollplan, Bolagsdialog med Västerbottens museum AB 2025

Underlag inför bolagsdialog med Västerbottensmuseum AB

(ägs till 40 % av Region Västerbotten)

Checklista för Region Västerbotten

Dokument som efterfrågats	Bifogas som bilaga (markeras med kryss)	Ej fastställd ännu/ Kommentar om avvikelse
Bolagets förutsättningar och utmaningar	X	
Årsredovisning och revisionsrapport	X	
VD-kommentar per augusti 2025	X	
Lekmannarevisorernas granskningsrapport 2024	X	
Verksamhetsplan 2025	X	
Internkontrollplan 2025	X	
Rapport för internkontrolluppföljning 2024	X	
Intyg/rapport eller motsvarande, där det framgår att styrelsen har prövat och intygar att den verksamhet som bedrivits inom bolaget under den period som rapporten avser har bedrivits i enlighet med fastställt kommunalt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.	X	

Bolagets förutsättningar på kort och lång sikt – framgångar och utmaningar

Kortsiktiga effekter:

- Ekonomisk oro, krig och inflation har påverkat museet både mänskligt och praktiskt.
- Ökade priser på energi, mat, varor och tjänster har försvårat budgetarbetet.
- Museets ägande av fastigheter innebär extra kostnader för underhåll och byggmaterial.
- Kaféverksamheten påverkas av stigande matpriser.
- Budgeten för 2025 har varit svår att få i balans.

Långsiktiga effekter:

- Svårigheter att uppnå ekonomisk balans utan att skära ned i verksamheten.
- Låga anslagsökningar från stat och ägare har urholkat ekonomin.
- Årets anslag är till och med lägre än föregående år.
- Kombinationen av ökade kostnader och låga anslag gör det svårt att upprätthålla verksamheten.
- Museet har börjat prioritera kärnuppdraget och överväger att minska andra delar.
- De fulla effekterna av inflation och krig kan ta flera år att se.

Verksamhetsmässiga framgångar och utmaningar**Under året:**

- Genomfört en organisationsöversyn för att effektivisera personalresurser och öka fokus på besöksmålet.
- Intensifierat arbete med strategiska mål för 2024–2027.
- Stor publik till utställningar, program och sommarverksamhet på Gammlia.
- Stort arkivprojekt med flytt av 8 miljoner bilder till nya kompaktorsystem.
- Utmaningar: personalrörlighet, tjänstledigheter, oförutsedda kostnader (särskilt fastighetsrelaterade).

På 3–4 års sikt:

- Vision: "Säkerställa bevarandet och öka tillgängligheten till kulturarvet".
- Sju prioriterade målområden i strategisk plan.
- Framgångsfaktorer: efterfrågan från kulturaktörer, akademi, föreningar och allmänheten.
- Utmaningar: få gehör för större satsningar, långsiktigt fastighetsunderhåll, digitalt utbud, metoder för att nå barn och unga.
- Målet är en hållbar organisation och ekonomi.

Ekonomiska framgångar och utmaningar**Under året:**

- Budgeten för året var svår att få i balans, särskilt med oväntade kostnader.
- Region Västerbotten sänkte sitt anslag, och det statliga anslaget räknades inte upp.
- Löneökningar blev högre än förväntat, och fastighetskostnader ökade.
- Museets kafé klarade inte budgeten under sommaren.

- **Framgångar:** Återbetalning av moms för 2020–2021 och beviljade medel från Boverket för fastighetsförbättringar.

På 3–4 års sikt:

- Fortsatt verksamhet kräver ökade anslag från ägare och stat.
- Utan höjda anslag måste verksamheten skäras ned, t.ex. återbesätts inte två pensionerade tjänster.
- Museet analyserar ekonomin för att prioritera kärnuppdraget.
- Effektivisering av fastighetsanvändning och utveckling av nya affärsmodeller planeras.
- En ekonomisk behovsutredning har presenterats för ägarna, inklusive förslag om att lyfta moms på fastighetskostnader.

Hållbarhetsarbete

- Ett av museets strategiska mål är att uppnå en hållbar organisation och ekonomi.
- Deltar i hållbarhetsrapportering enligt CSRD.
- Genomför energibesparande åtgärder i fastigheten, med stöd från Boverket.
- Prioriterar social, miljömässig, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, särskilt inom kulturmiljöområdet.
- Planerar en långsiktig kompetensförsörjningsplan för att säkra kärnkompetenser.
- Arbetar även med immateriell hållbarhet, t.ex. bevarande av hantverkskunskaper och återbruk.

Jämställdhetsarbete

- **Styrelsen:** 7 kvinnor och 5 män.
- Har en jämställdhetsplan samt policydokument för mångfald, jämlik lönesättning och mot kränkande särbehandling.
- Jämställdhet beaktas vid rekrytering och i den publika verksamheten.
- Deltagit i projektet *Rättigheterna är våra* för jämlika rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Ingen regelbunden uppföljning av jämställdhet i budget eller övriga styrdokument.

Prioriterade insatser för att möta omvärldens krav

1. Nya arkivlokaler på Gammlia för bevarande och tillgänglighet.
2. Ökade resurser till fastighetsunderhåll och publik verksamhet.
3. Förbättrade förutsättningar för digital omställning.

4. Bibehålla museet som attraktiv arbetsplats och säkra framtida kompetenser.
5. Säkerställa hållbar organisation och ekonomi.

Prognos per 31 augusti 2025

Bolaget redovisar efter andra tertialen ett positivt resultat motsvarande +1.8 mkr att jämföra mot budgeterade +0.4 mkr. Avvikelsen förklaras delvis att bolaget erhållit +0.9 mkr avseende omprövning moms för verksamhetsåren 2020 och 2021 samt reglering av tidigare års projektskuld som per andra tertialet uppgår till +0.7 mkr. Grundorsaken till det underliggande sämre resultatet beror främst på att faktureringen i uppdragsverksamheten ej är i paritet med upparbetade kostnader och att det råder stor osäkerhet rörande träffsäkerheten i de prognoser som lämnas.

Trots en förhållandevis normal omsättning under semestermånaderna tappar kaféverksamheten marginal och redovisar en negativ lönsamhet. Under hösten kommer ett arbete att startas upp för att genomlysa verksamhetsdelen.

Internkontroll

Internkontrollplan för år 2025 har fastställts. Kontrollområden, med ansvarig, uppföljningsfrekvens, metod, riskbedömning och former för rapportering framgår.

VD-kommentar per 2025-08-31

OBS! Dokumentet skickas in i word-format!

Avser (bolag): Västerbottens museum AB

Måluppfyllelse mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden

(Beskriv hur bolaget arbetat mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden.

Redovisa mål i bolagets verksamhetsplan som relaterar till uppdrag i ägardirektiv – ange både verksamhetsmål och finansiella mål. Ange även i vilken utsträckning som målet uppfyllts, samt kommentera eventuella avvikelser.)

Uppdrag i ägardirektiv/bolagsordning	Mål i verksamhetsplan samt indikatorer/resultatmätt	Målnivå 2023	Bedömning/prognos om måluppfyllelse: <i>Kommer uppfyllas helt, Kommer uppfyllas delvis, Kommer inte uppfyllas</i>	Kommentar/avvikelser
Ändamålet med bolagets verksamhet är att vara länsmuseum i Västerbotten samt bidra till samhället och dess utveckling	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Ny kulturhistorisk basutställning - Förstärkt och utvecklat regionalt arbete - Hållbar organisation och ekonomi Delmål 2024-2027: 1. Genom en ny basutställning visa och levandegöra mer av museets samlingar och arkiv		Under perioden har verksamheten följt den strategiska planen. Här följer en bedömning om måluppfyllelse när det gäller de mål som kan kopplas till denna del i ägardirektivet: 1. <i>Inom målet Ny kulturhistorisk basutställning</i> har under perioden ett synopsis för innehåll i	

	2. Arbeta för en hållbar utställningsproduktion genom att fastställa vilka lokaler som ska användas för utställningar framöver, planera för nödvändiga fastighetsåtgärder, ta fram interna och externa resursbehov samt ta fram plan för produktionen av en ny basutställning 3. Definiera, stärka och kommunicera museets regionala uppdrag 4. Tydliggöra museets regionala arbete i samverkan med länets kommuner, myndigheter, universiteten, organisationer och föreningar 5. Arbeta för ökade ekonomiska resurser för både en ny kulturhistorisk basutställning och för museets regionala arbete		en ny basutställning börjat ta form. Därtill ska beslutas om vilka av museets lokaler som ska användas för tillfälliga och mer permanenta utställningar. Detta görs inom ramen för en översyn av användningen av museets lokaler som helhet. En plan för det fortsatta arbetet med nedmontering av befintliga utställningar har tagits fram. 2. <i>Inom målet Förstärkt och utvecklat regionalt arbete</i> var ambitionen att formulera museets regionala uppdrag och kommunicera detsamma, detta har f n prioriterats ned eftersom fokus under perioden har varit besöksmålet. Årets berättarkommun	
--	--	--	---	--

			Vännäs, har genomförts tillsammans med Nordiskt berättarcentrum. Året avslutades i juni. Därutöver har museet inom sina olika kompetensområden rest runtom i länet, tyngdpunkten på det regionala arbetet har varit inom Kulturmiljöområdet. 3. För att klara målområdena behövs ekonomisk förstärkning vilket söks dels från museets ägare dels kan genomföras med externa projektmedel. Inga ansökningar har under perioden lämnats in.	
Västerbottens museum ska verka för att en bred allmänhet kan ta del av regionens kulturarv i syfte att främja kunskap,	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Ny kulturhistorisk basutställning - Nya arkivlokaler på Gammlia		Här följer en bedömning om måluppfyllelse när det gäller de mål som kan kopplas till denna del i ägardirektivet:	

kulturupplevelser och fri åsiktsbildning	- Förbättrad digital närvaro Delmål 2024-2027 1. 1 Genom en ny basutställning visa och levandegöra mer av museets samlingar och arkiv 2. Formulera och säkerställa samverkan med andra arkivinstitutioner i nya arkivlokaler 3. Förstärkt förarbete i delprojekt för att skapa förutsättningar att flytta materialet till nya arkiv.		1. <i>Inom målet Ny kulturhistorisk basutställning:</i> är ett synopsis på väg att tas fram. Innehållet i utställningen ska kunna locka en bred publik i syfte att främja både kunskap upplevelser och möjlighet till fri åsiktsbildning 2. <i>Inom målet Nya arkivlokaler på Gammlia</i> Har under perioden ett intensivt internt uppordningsprojekt av museets arkivhandlingar, fotografier och textila samlingar pågått. Under våren har nya kompaktorsystem köpts in och monterats i fototarkivet med ett stor flyttarbete som följd. Aktiviteterna har bestått av	
---	---	--	---	--

			sanering, uppackning, arkivläggning samt riskanalyser som sedan lett till åtgärder i befintliga arkiv för att arbetet inte ska stanna upp samt säkra medarbetarnas arbetsmiljö. Samverkan med andra arkiv har avstannat eftersom de har signalerat att de inte kommer att kunna finansiera sina delar i en gemensam arkivsatsning	
Bolaget ska iaktta god ekonomisk hushållning i verksamheten	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Hållbar organisation och ekonomi Delmål 2024-2027 1. Säkerställd och långsiktigt hållbar ekonomi 2. Utvecklad struktur för förvaltning och finansiering av museets fastigheter		1. Museet lade inför 2025 återigen en mycket snäv budget baserat på de låga anslagen i förhållande till inflationen och ökade priser på varor och tjänster. Därtill ett statligt bidrag som inte räknas upp. Som fastighetsägare med en bred verksamhet händer mycket under ett år, även under	

			denna period, i form av ej budgeterade personalförändringar, fastighetsåtgärder och oförutsedda fördyringar 2. Pga ovan har en tätare uppföljning av anslagsfinansierad verksamhet samt museets uppdrags- och projektverksamhet fortsatt ägt rum. 3. Museet ansökte om projektmedel från Boverket för finansiering av investeringar i museets fastighet, denna gång beviljades ansökan. 4. Museet har vid ägarsamråd under våren 2025 åter igen beskrivit den ekonomiska situationen som ohållbar om inte anslagen höjs	
--	--	--	---	--

			avsevärt. Detta har inte hörtsammats. 5. Nya affärsmodeller för att få in mer pengar planeras.	
Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet och tillgänglighet	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Nya arkivlokaler på Gammlia - Ny kulturhistorisk basutställning - Förbättrad digital närvaro Delmål 2024-2027: 1. förarbete inför nya arkivlokaler i syfte att för att öka tillgängligheten och bidra till ökad kunskap. 2. I planen inför ny kulturhistorisk basutställning samla en mångfald av berättelser och perspektiv på länets historia. 3. Möjliggöra för invånare i hela regionen att med hjälp av digital teknik ta del av information och kunskap från museets alla verksamhetsområden.		Här följer en bedömning om måluppfyllelse när det gäller de mål som kan kopplas till denna del i ägardirektivet: 1. <i>Inom målet Nya arkiv på Gammlia</i> pågår ett gediget förarbete som innebär att ny kunskap framträder, samt att förarbetet innehåller en plan för ökad tillgänglighet till samlingarna. En stor del av tidigare ej arkivförda handlingar ca 40 %, är nu tillgängliga. Samtidigt ökar museet möjligheterna att säkerställa bevarandet genom åtgärder som t ex minskar förekomsten av skadedjur och ökar säker förvaring.	

			2. <i>Inom målet Ny kulturhistorisk basutställning</i> har arbetet med innehåll och urval inte satts igång ännu 3. <i>Inom målet Förbättrad digital närvaro</i> har under perioden museets digitala infrastruktur fortsatt setts över, delvis pga ett omfattande strömavbrott som hösten 2023 drabbade museet med stora konsekvenser för vårt digitala material. Därtill har vi vidare utvecklat vårt nya intranät samt utvecklat museets nya webbsida ytterligare. Kvarstår att under målperioden fram till 2027 öka tillgängligheten till	
--	--	--	---	--

			museets verksamhet via digitala lösningar.	
VBM ska samla, bevara, utveckla, levandegöra och öka tillgängligheten till länets materiella och immateriella kulturarv och därvid knyta samman historia, nutid och framtid	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Ny kulturhistorisk basutställning - Förbättrad digital närvaro - Nya arkivlokaler på Gammlia - Utvecklade metoder för att nå barn och unga Delmål 2024-2027 Delmål för samtliga strategiska mål ovan fastställs i årliga verksamhetsplaner, några nämnda i text under målen ovan		Här hänvisar vi till ovan beskrivningar som kan kopplas till uppdragen i ägardirektivet. Tillgänglighet till kulturarvet under perioden har skett via utställningar, program, kvällsöppet och en omfattande verksamhet på Gammlia under sommaren 2025.	
VBM ska utveckla museet som besöksmål	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Nya arkivlokaler på Gammlia - Ny kulturhistorisk basutställning - Friluftsmuseum i gott skick med lockande upplevelser Delmål 2024-2027: 1. I förarbetena inför nya arkiv kommunicera externt vad det innebär för utvecklingen av besöksmålet 2. Genom en ny basutställning visa och levandegöra mer av museets samlingar och arkiv		Här följer en bedömning om måluppfyllelse när det gäller de mål som kan kopplas till denna del i ägardirektivet: 1. Inom målet <i>Nya arkivlokaler på Gammlia</i> har den enskilt största insatsen varit att säkra fotoarkivets förvaring i nya kompaktorsystem. Flytt ut och inflytt av 8 miljoner bilder har	

	vilket utvecklar möjligheten att ta del av kulturarvet på besöksmålet museet 3. Utveckla användandet och identifiera gestaltningsbehov av flertalet byggnader och miljöer på friluftsmuseets Gammlia 4. Utveckla och etablera publika aktiviteter inom besöksmålet		dominerat periodens aktiviteter. 2. Inom målet <i>Ny kulturhistorisk basutställning</i> gjordes under våren 2025 en översyn av museets samtliga utställningslokaler i syfte att besluta om i vilken omfattning tillfälliga utställningar ska produceras samt hur basutställningarna förhåller sig till de tillfälliga både i tid och rum. Det ska också syfta till att skapa bättre sammanhang för besökarna. 3. Inom målet <i>Friluftsmuseum i gott skick med lockande upplevelser</i> öppnades åter igen denna sommar fler miljöer på Gammlia, särskilt riktade till barn och unga, "en skoldag	
--	---	--	--	--

			förr” återkom som aktivitet på området samt att fler obemannade byggnader öppnades upp. Vi vill undersöka möjligheten till ljussättning på området året om.	
VBM ska bidra till forskning och kunskapsuppbyggnad inom museets verksamhetsområden	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Nya arkivlokaler på Gammlia - Ny kulturhistorisk basutställning		Här följer en bedömning om måluppfyllelse när det gäller de mål som kan kopplas till denna del i ägardirektivet: 1. Inom målet <i>Nya arkivlokaler på Gammlia</i> finns en pågående dialog med Umeå universitet i syfte att förbereda möjligheten att forska på museets material när det tillgängliggörs i nya lokaler. Arkivmaterial och fotografier kommer också att komma närmare och mer tillgängligt för allmänheten. Här arbetar vi närmast med dialog och	

			kommunikation om kommande möjligheter. 2. Inom målet Ny <i>kulturhistorisk basutställning</i> är tanken att den ska bidra till att öka kunskapsförmedling och kunskapsuppbyggnad både via pedagogik och program men också ge allmänheten en ökad möjlighet att på egen hand lära mer om Västerbottens kulturarv och historia samt om människor, seder och företeelser.	
VBM ska ansvara för kulturmiljöverksamheten i egenskap av länsmuseum	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som främst kan kopplas till detta uppdrag är: - Förstärkt och utvecklat regionalt arbete - Därtill har läns museet ett uttalat kulturmiljöuppdrag via Kultursamverkansmodellen Delmål 2024-2027:		Museets kulturmiljöarbete är uppdelat i tre områden, basuppdrag, uppdragsfinansierad verksamhet samt projekt. Den största delen av museets regionala arbete utgörs av kulturmiljöverksamhet. Under perioden har följande hänt;	

	1. Definiera, stärka och kommunicera museets regionala uppdrag 2. Tydliggöra museets regionala arbete i samverkan med länets kommuner, myndigheter, universiteten, organisationer och föreningar		1. Inom <i>målet Förstärkt och utvecklat regionalt arbete</i> året har det mesta som skett i länet handlat om Kulturmiljö. 2. Museet hjälper kommuner att ta fram underlag om sina kulturmiljöer. Under året har arbetet med underlag för Dorotea och Lycksele fortsatt. 3. Arbetet med sammanställning efter de stora utgrävningarna vid Västra länken har fortsatt pågått. Arkeologin har under fältsäsongen genomfört ett antal grävningar, särskilt en i media uppmärksammas grävning i Sandsjön. Övervakningar och Därtill uppdrag längs efter den kommande	
--	---	--	--	--

			Norrbottniabanans sträckning. 4. Museet har under våren varit hembygdsrörelsen behjälplig inom projektet Sevärt-hörvärt-smakvärt.	
VBM ska utifrån ett barnperspektiv utveckla verksamheten för barn och unga	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Utvecklade metoder för att nå barn och unga - Förbättrad digital närvaro - Ny kulturhistorisk basutställning - Friluftsmuseum i gott skick med lockande upplevelser		Museet arbetar brett med att utveckla verksamheten utifrån ett barnperspektiv. 1. Inom målet <i>Utvecklade metoder för att nå barn och unga</i> har under sommaren fler miljöer på friluftsmuseet Gammlia varit öppna med verksamhet riktade till barn och unga. Den interaktiva familjeutställningen om hamnstaden Umeå har dragit en stor publik även denna sommar med närmare 8 000 besök. Ett ”barnspår” har under perioden återkommit där barn	

			kan gå på "upptäcktsfärd" i museet. 2. Inom målet <i>Ny kulturhistorisk basutställning</i> ingår att utreda hur vi ska nå och anpassa utställningen till målgruppen barn och unga. 3. Museet har under perioden fortsatt inte haft full bemanning av pedagoger vilket ökat arbetsbelastningen på de närvarande pedagogerna, något som vi behöver se över inför kommande år.	
VBM ska utveckla museet i ett nationellt och internationellt perspektiv	Här finns inget övergripande mål i den strategiska planen förutom att för att klara uppdraget behövs en hållbar ekonomi.		Under hösten 2024 kartlade vi vilka nationella och internationella nätverk och samarbeten som museet deltar i. Detta för att dels synliggöra vår samverkan internt dels kunna prioritera vilka nätverk som fortsatt är relevanta för museet samt	

			vilka nätverk vi kan prioritera bort .Under perioden har kontakt med Österbotten tagits för eventuella framtida gemensamma projekt.	
VBM ska förvalta bolagets fastigheter samt därtill förvalta samlingarna och byggnaderna tillhörande Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	Mål i museets strategiska plan 2024 – 2027 som kan kopplas till uppdraget: - Friluftsmuseum i gott skick med lockande upplevelser - Hållbar organisation och ekonomi - Nya arkiv på Gammlia Delmål 2024-2027 1. Formulera, kostnadsberäkna och kommunicera behovet av underhåll av både stiftelsens och bolagets byggnader och ytor. 2. Säkerställd och långsiktigt hållbar ekonomi 3. Utvecklad struktur för förvaltning och finansiering av museets fastigheter		Museet äger flera fastigheter både i bolagets regi och i Stiftelsen Västerbottens museums regi. 1. Underhållet styrs dels av en underhållsplan dels av mer akuta åtgärder. Inför året lades en snäv underhållsbudget för bolagets fastigheter. Detta maa museets ekonomiska situation. Inflation, ökade priser på varor och tjänster samt att museet inte kan lyfta momsen på fastighetskostnaderna påverkar ekonomin i hög grad. Museet har vid ägarsamråd under året påtalat både den ekonomiska situationen och begärt hjälp av kommunen att utreda	

			förvaltningen av museets fastigheter. Ingen återkoppling har skett från kommunen. 2. Museet är i behov av utökade driftsanslag för att säkerställa ett mer långsiktigt underhåll av byggnaderna på Gammlia. Det finns idag inga möjligheter att prioritera om verksamhetsmedel till detta för då blir resultatet mindre publik verksamhet och stängda gårdar. 3. Nya lokaler för arkivmaterial och foto är en prioritet för att vi ska klara framtida bevarande och tillgängliggörande av våra kulturskatter. Under perioden har ett omfattande förarbete pågått vilket är nödvändigt oavsett när i tiden	
--	--	--	--	--

			nya arkiv kan förverkligas	
--	--	--	-------------------------------	--

Väsentliga händelser

(En kort beskrivning av de viktigaste händelserna hittills under innevarande år samt hur, och i vilken omfattning, dessa händelser påverkat/kommer att påverka verksamhet och ekonomi.)

Året inleddes med en ansträngd budget lagd med utgångspunkt från nödvändiga investeringar och planerad verksamhet samt med en förhoppning om att den arkeologiska uppdragsverksamheten ska vinna anbud på infrastrukturella satsningar i länet. Under perioden har det visat sig att vi nått 60% av planerad uppdragsbudget och tyvärr lägre i museets kafé under sommaren. Budgeten ger inte utrymme för större oförutsedda händelser, vilket dock visat sig tillkomma återigen i fördyrade fastighetsåtgärder. När således anslagsnivån för året meddelades av Region Västerbotten kom det som en överraskning att anslaget sänkts från föregående år. Därtill räknades inte det statliga anslaget från Kultursamverkansmodellen upp. Avtalen för samtliga fack förhandlades under perioden och visades sig slutligen överskrida lagd budget för året. Anslagsökningen från ägarna år 2025 täcker inte museets ökade kostnader och urholkningen fortsätter. Därför har under perioden en ny organisation för museet beslutats, i syfte att ta höjd för nödvändiga nedskärningar samt kunna förutspå framtida kompetensbehov. Därtill måste museet nu se över användningen av den befintliga fastigheten i syfte att effektivisera användningen av densamma. Museet har under lång tid flaggat för urholkningen av ekonomin och under detta år kommer det återigen att bli ytterst kännbart.

Ett omfattande internt arkivprojekt har fortsatt i syfte att förbereda för nya arkiv. En helt nödvändig åtgärd om inte museets skatter ska gå förlorade i otillräckligt bevarande och svåra att nå (tillgänglighet) Under perioden byttes nya kompaktorsystemen i fotoarkivet ut för att både hantera ett omfattande arbetsmiljöproblem och förbereda för bättre förvaring av museet 8 miljoner bilder och filmer. Utredningen om nya arkivlokaler har stannat av i väntan på besked om viljeriktning från museets ägare. Ett flertal publika arrangemang har genomförts under museets "kvällsöppet", en onsdag i månaden. Egilhallen har hållit öppet under kvällsöppet och söndagar under perioden. Sommarverksamheten på Gammlia har genomförts med gott resultat. Något färre besökare, främst pga värmen, däremot drog publik till ett stort midsommarfirande. Förberedelser inför kommande arkeologisk fältsäsong har också präglat perioden.

Ekonomisk prognos för innevarande räkenskapsår:

Bolaget redovisar efter andra tertialen ett positivt resultat motsvarande +1.8 mkr att jämföra mot budgeterade +0.4 mkr. Avvikelsen förklaras delvis att bolaget erhållit +0.9 mkr avseende omprövning moms för verksamhetsåren 2020 och 2021 samt reglering av tidigare års projektskuld som per andra tertialet uppgår till +0.7 mkr. Justerat för ovanstående två engångseffekter är underliggande resultat + 0.3 mkr vilket är något sämre mot budget. Grundorsaken till det underliggande sämre resultatet beror främst på att faktureringen i uppdragsverksamheten ej är i paritet med upparbetade kostnader och att det råder stor osäkerhet rörande träffsäkerheten i de prognoser som lämnas.

Trots en förhållandevis normal omsättning under semestermånaderna tappar kaféverksamheten marginal och redovisar en negativ lönsamhet. Under hösten kommer ett arbete att startas upp för att genomlysna verksamhetsdelen. Programvaruutvecklingen bibehåller sin lönsamhet och antalet kunder är förhållandevis stabilt. En ny abonnemangsform och prismodell har under året arbetats fram för att öka tillgängligheten för fler föreningar och förbund att använda Sofie. Vidare har affärsverksamheten stärkts med ytterligare resurser under året.

Framtiden

Förutsättningar som påverkar hur museet ska lyckas framöver är hur anslagen från ägare och stat utvecklas. Museet tog under 2023 fram en ny mål- och visionsplan för åren 2024 - 2027 som beskriver de verksamhetsmässiga framgångar som vi ser kommer att stärka vår verksamhet och ge medborgarna ökad tillgänglighet till kulturarvet. Framgångsfaktorer på längre sikt är att museets verksamhet efterfrågas, behövs och uppskattas av fria kulturaktörer, föreningar, akademin, andra samarbetsparter samt besökare både i länet och på besöksmålet. Utmaningen är att få gehör för museets större satsningar som aviserats för ägare och andra intressenter. Det handlar om att få till nya publika arkiv som syftar till att öka tillgängligheten till de skatter som finns i museets samlingar och samtidigt klara av att bevara materialet för framtiden. Det handlar också om att få till generellt ökade driftanslag från ägarna för att bland annat klara det långsiktiga underhållet på friluftsmuseet Gammlia så att vi där kan använda våra befintliga resurser till att utveckla verksamheten till att bli mer relevant och öppen för en bred allmänhet. Därtill behöver vi få möjlighet att öka det digitala utbudet både för skolorna i länet och för allmänheten.

Om Västerbottens museum ska kunna fortsätta bedriva verksamhet enligt direktiven och med god kvalitet, fylla verksamhetens lokaler med attraktivt innehåll och klara avtalsenliga löneökningar, fastighetsunderhåll och bevarandet av kulturarvet samt därtill fortsättningsvis kunna utöva vårt regionala arbete krävs det att anslagen till museet ökar. Det är ett faktum att museet måste skära ned ytterligare i verksamheten om inte anslagen höjs. Museet har gjort en mer genomgående utredning om de ekonomiska behoven i nuvarande verksamhet. Detta presenterades för ägarna på det senaste ägarsamrådet i

maj i år. Då efterfrågades också hjälp från ägarna att utreda möjligheten att lyfta momsen för kostnader kopplats till fastigheten. Under 2025 fortsätter arbetet med översyn av verksamheten både vad gäller organisation och fastigheter i syfte att dra ned på kostnader, effektivisera och prioritera.

Checklista för dokument som ska bifogas per augusti 2025

(Bortse från nedan om handlingarna redan har skickats in)

	Verksamhetsplan för år 2025(inklusive finansiella mål)
	Internkontrollplan för år 2025
	Uppföljning av verksamhetsplan per augusti 2025 (i förekommande fall)
	Uppföljning av internkontrollplan per augusti 2025 (i förekommande fall)

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Rapportering till	Riskbedömning
Ekonomi/administration					
Museets anslag från ägare och stat	Styrelse, VD. Ägare, stat	Uppföljning sker löpande under året, vid besked från museets olika anslagsgivare om innevarande och kommande års anslagsnivå samt vid budgetarbete för kommande år.	Åskanden och bolagsdialog med ägarna om ekonomiska förutsättningar inför kommande år. Löpande konsekvensanalys.	Styrelse, museets berörda verksamheter samt löpande i rapporter till styrelse, ägare, stat samt internt.	Mellan/hög. De senaste årens anslagshöjningar följer fortfarande inte kostnadsutvecklingen varken för varor eller tjänster. Det ekonomiska läget i omvärlden påverkar museet kostnader väsentligt. Det innebär också att museet inte kan erbjuda marknadsmässiga löner och får svårt att följa de centrala avtalen. Arbetsplatsen riskerar i förlängningen att förlora i attraktivitet. Risker är att museet måste minska sin verksamhet till följd av detta. Museet har under de senaste åren aviserat behov av ökat driftsanslag för både verksamhet och fastighetsunderhåll vilket är en nödvändighet för att klara museets uppdrag enligt ägardirektiven

Museets uppdragsverksamhet	VD, avdelningschef, adm.chef	De ekonomiska resultaten för uppdragsverksamheten för byggnadsantikvariska samt arkeologiska uppdrag följs kontinuerligt upp i verksamheten minst en gång i månaden.	Uppföljning gentemot uppdragsgivare och planerade infrastruktursatsningar såsom vindkraftsparker, väg- och järnvägsbyggen, stadsplanering mm	Styrelse, museets berörda i uppdragsverksamheten samt löpande i rapporter till styrelse, ägare samt internt.	Hög. Uppdragsverksamheten är konkurrensutsatt och svår att prognosticera. Uppdragen fluktuerar år från år och är beroende av större infrastruktursatsningar i norr och kommunernas behov av kulturmiljökompetens i bl a stadsplanering. För att kunna konkurrera om uppdragen krävs kompetenser att konkurrera med vilket gör att vissa kompetenser måste finnas inhouse även om det inte finns säker finansiering för dem.
Projektprocessen	Adm chef, VD	Uppföljning löpande under 2025	Säkerställa projektprocessen från idé till utvärdering genom att ta fram ett nytt dokument som beskriver alla delar i ett projekt. Därtill se över konsekvenserna av medfinansiering.	Ledningsgrupp, berörda projektledare, styrelse	Mellan/hög. Brister i rutiner i projektprocessen kan leda till uppstart av projekt med otillräcklig finansiering och/eller brist på medfinansiering i form av medel eller personal. Resultatet kan bli ofullständig måluppfyllelse och/eller ekonomiska minusresultat.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Rapportering till	Riskbedömning
Fastighet					
Fastighetsåtgärder enligt underhållsplan	Fastighetsansvarig, avdelningschef Besöksmålet samt adm chef	Underhållsplan färdigställdes 2022	Att följa underhållsplanen samt tillskapa utrymme i budgeten för oförutsedda åtgärder. Under 2024 investerades i ett digitalt styrsystem för ventilation och värme som under 2025 ska kompletteras.	VD, Styrelse.	Mellan/hög. Planerade investeringar och underhåll av bolagets fastigheter riskerar att skjutas på framtiden pga skenande priser på material och energi. Det finns ingen marginal för oförutsedda åtgärder, det kräver genast omprioriteringar i planerade åtgärder.
Energibesparing	Fastighetsansvarig, avdelningschef Besöksmålet samt adm chef	Plan för åtgärder finns med i museets investeringsbudget för 2025. Planen följs upp kontinuerligt under året.	Söka medel för energibesparande åtgärder från Boverket. Genomföra åtgärder för att minska energiförbrukningen i museets fastigheter. Ta fram en "generalplan" för museets fastighet.	VD, styrelse	Hög. Med påverkan av fortsatt inflation och ökade energipriser riskerar museet fortsatt höga energikostnader under 2025.
Bolagets uppdrag avseende stiftelsens byggnader	VD, avdelningschef Besöksmålet, adm chef, fastighetsansvarig, projektledare	De tre år som avsattes för renovering av Gammlia avslutades sommaren 2021. Inför år 2025 har en plan för fastighetsåtgärder på Gammlia tagits fram och budgeterats. Liksom under 2024 planeras något färre underhållsarbeten 2025 pga det osäkra ekonomiska läget.	Efter renovering enligt treårig plan upparbetas en långsiktig underhållsplan samt att museet fortsatt äskar från ägarna för en långsiktig finansiering av löpande underhåll.	Styrelse, museets ägare	Mellan/hög. Bolaget har med de extra anslag som beviljades 2018 klarat av planerad akut renovering av flertalet byggnader på området. Detta delvis med egna medel. För att undvika framtida problem krävs dock löpande underhåll med utökad driftsbudget.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Rapportering till	Riskbedömning
Personal					
Arbetsmiljö	VD, avdelningschefer, HR, fackliga ombud, huvudskyddsombud	Löpande under året vid återkommande samverkansmöten och skyddskommittémöten och när årets arbetsmiljöarbete sammanfattas vid det avslutande skyddskommittémötet i november/december.	HR kommer under 2025 att hantera arbetsmiljöfrågor och fortsatt säkerställa att rutiner och processer efterlevs. Metoderna är skyddsronder, systematiskt arbetsmiljöarbete enligt upprättad handlingsplan, arbetsmiljöhandbok samt återkommande riskanalyser	Samverkansgrupp, Skyddskommitté, personal via avdelningsmöten och månadsmöten samt för styrelsen i förekommande fall.	Låg/mellan/hög. I handlingsplanen för arbetsmiljö är åtgärderna prioriterade efter grad av risk där åtgärder med hög risk prioriteras först.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Rapportering till	Riskbedömning
Säkerhet					
Avtal	Ledningsgrupp, adm chef, VD	Fortsatt genomgång 2025	Genomgång av befintliga avtal inom samtliga verksamhetsområden, tillägg av avtal där sådana saknas. Upprätta rutiner för avtalsskrivning. Därtill se över den del i avtalen som handlar om händelser vid t ex pandemier eller annat som kan ingå inom force majeure	VD, styrelse	Låg/mellan. Risk för fördyring och tvister i projekt och verksamheter om avtal är otydliga eller saknas.
Servermiljö	It-ansvarig, ledningsgrupp och extern konsult	Fortsatt genomgång 2025	Genomgång, flytt av digitalt material till molnbaserad backuplagring 2025 Fortsatt översyn, bevakning och uppdatering för att förebygga oönskade dataintrång.	VD	Mellan/hög. M a a det omfattande strömvabrottet hösten 2023 blev översynen av IT-miljön akut. Risk för att museet samt Sofieanvändare i Sverige förlorar digitalt material om backuplagringen inte är säkrad. Därtill en ökad risk för belastningsattacker och intrång.
Systematisk informationssäkerhet	Ledningsgrupp	Årligen, med början 2023	Utredning om behovet av personuppgiftsansvariga. Översyn för att skapa och upprätthålla lämpligt skydd av information, såväl analog som digital för att bibehålla konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet av information	VD	Låg/mellan. Information kan på oönskat sätt stjälas, raderas, förändras eller bli tillgänglig för obehöriga.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Riskbedömning
Ekonomi/administration				
Museets anslag från ägare och stat	Styrelse, VD. Ägare, stat	Uppföljning sker löpande under året, vid besked från museets olika anslagsgivare om innevarande och kommande års anslagsnivå samt vid budgetarbete för kommande år.	Äskanden och bolagsdialog med ägarna om ekonomiska förutsättningar inför kommande år. Löpande konsekvensanalys.	Mellan/hög. De senaste årens anslagshöjningar följer fortfarande inte kostnadsutvecklingen varken för varor eller tjänster. Det ekonomiska läget i omvärlden påverkar museet kostnader väsentligt. Det innebär också att museet inte kan erbjuda marknadsmässiga löner och får svårt att följa de centrala avtalen. Arbetsplatsen riskerar i förlängningen att förlora i attraktivitet. Risker är att museet måste minska sin verksamhet till följd av detta. Museet har under de senaste åren aviserat behov av ökat driftsanslag för både verksamhet och fastighetsunderhåll vilket är en nödvändighet för att klara museets uppdrag enligt ägardirektiven.

Museets uppdragsverksamhet	VD, avdelningschef, adm.chef	De ekonomiska resultaten för uppdragsverksamheten för byggnadsantikvariska samt arkeologiska uppdrag följs kontinuerligt upp i verksamheten minst en gång i månaden.	Uppföljning gentemot uppdragsgivare och planerade infrastruktursatsningar såsom vindkraftsparker, väg- och järnvägsbyggen, stadsplanering mm	Hög. Uppdragsverksamheten är konkurrensutsatt och svår att prognosticera. Uppdragen fluktuerar år från år och är beroende av större infrastruktursatsningar i norr och kommunernas behov av kulturmiljökompetens i bl a stadsplanering. För att kunna konkurrera om uppdragen krävs kompetenser att konkurrera med vilket gör att vissa kompetenser måste finnas inhouse även om det inte finns säker finansiering för dem.
Projektprocessen	Adm chef, VD	Uppföljning löpande under 2025	Säkerställa projektprocessen från idé till utvärdering genom att ta fram ett nytt dokument som beskriver alla delar i ett projekt. Därtill se över konsekvenserna av medfinansiering.	Mellan/hög. Brister i rutiner i projektprocessen kan leda till uppstart av projekt med otillräcklig finansiering och/eller brist på medfinansiering i form av medel eller personal. Resultatet kan bli ofullständig måluppfyllelse och/eller ekonomiska minusresultat.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Riskbedömning
Fastighet				
Fastighetsåtgärder enligt underhållsplan	Fastighetsansvarig, avdelningschef Besöksmålet samt adm chef	Underhållsplan färdigställdes 2022	Att följa underhållsplanen samt tillskapa utrymme i budgeten för oförutsedda åtgärder. Under 2024 investerades i ett digitalt styrsystem för ventilation och värme som under 2025 ska kompletteras.	Mellan/hög. Planerade investeringar och underhåll av bolagets fastigheter riskerar att skjutas på framtiden pga skenande priser på material och energi. Det finns ingen marginal för oförutsedda åtgärder, det kräver genast omprioriteringar i planerade åtgärder.
Energibesparing	Fastighetsansvarig, avdelningschef Besöksmålet samt adm chef	Plan för åtgärder finns med i museets investeringsbudget för 2025. Planen följs upp kontinuerligt under året.	Söka medel för energibesparande åtgärder från Boverket. Genomföra åtgärder för att minska energiförbrukningen i museets fastigheter. Ta fram en "generalplan" för museets fastighet.	Hög. Med påverkan av fortsatt inflation och ökade energipriser riskerar museet fortsatt höga energikostnader under 2025.

Bolagets uppdrag avseende stiftelsens byggnader	VD, avdelningschef Besöksmålet, adm chef, fastighetsansvarig, projektledare	De tre år som avsattes för renovering av Gammlia avslutades sommaren 2021. Inför år 2025 har en plan för fastighetsåtgärder på Gammlia tagits fram och budgeterats. Liksom under 2024 planeras något färre underhållsarbeten 2025 pga det osäkra ekonomiska läget.	Efter renovering enligt treårig plan upparbetas en långsiktig underhållsplan samt att museet fortsatt äskar från ägarna för en långsiktig finansiering av löpande underhåll.	Mellan/hög. Bolaget har med de extra anslag som beviljades 2018 klarat av planerad akut renovering av flertalet byggnader på området. Detta delvis med egna medel. För att undvika framtida problem krävs dock löpande underhåll med utökad driftsbudget.
---	---	--	--	---

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Riskbedömning
Personal				
Arbetsmiljö	VD, avdelningschefer, HR, fackliga ombud, huvudskyddsombud	Löpande under året vid återkommande samverkansmöten och skyddskommittémöten och när årets arbetsmiljöarbete sammanfattas vid det avslutande skyddskommittémötet i november/december.	HR kommer under 2025 att hantera arbetsmiljöfrågor och fortsatt säkerställa att rutiner och processer efterlevs. Metoderna är skyddsronder, systematiskt arbetsmiljöarbete enligt upprättad handlingsplan, arbetsmiljöhandbok samt återkommande riskanalyser	Låg/mellan/hög. I handlingsplanen för arbetsmiljö är åtgärderna prioriterade efter grad av risk där åtgärder med hög risk prioriteras först.

Kontrollområde	Ansvarig	Uppföljning/frekvens	Metod	Riskbedömning
Säkerhet				
Avtal	Ledningsgrupp, adm chef, VD	Fortsatt genomgång 2025	Genomgång av befintliga avtal inom samtliga verksamhetsområden, tillägg av avtal där sådana saknas. Upprätta rutiner för avtalsskrivning. Därtill se över den del i avtalen som handlar om händelser vid t ex pandemier eller annat som kan ingå inom force majeure	Låg/mellan. Risk för fördyring och tvister i projekt och verksamheter om avtal är otydliga eller saknas.
Servermiljö	It-ansvarig, ledningsgrupp och extern konsult	Fortsatt genomgång 2025	Genomgång, flytt av digitalt material till molnbaserad backuplagring 2025 Fortsatt översyn, bevakning och uppdatering för att förebygga oönskade dataintrång.	Mellan/hög. M a a det omfattande strömavbrottet hösten 2023 blev översynen av IT-miljön akut. Risk för att museet samt Sofieanvändare i Sverige förlorar digitalt material om backuplagringen inte är säkrad. Därtill en ökad risk för belastningsattacker och intrång.
Systematisk informationssäkerhet	Ledningsgrupp	Årligen, med början 2023	Utredning om behovet av personuppgiftsansvariga. Översyn för att skapa och upprätthålla lämpligt skydd av information, såväl analog som digital för att bibehålla konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet av information	Låg/mellan. Information kan på oönskat sätt stjälas, raderas, förändras eller bli tillgänglig för obehöriga.